

UPRAVA ZA INDIREKTNO - NEIZRAVNO OPOREZIVANJE
УПРАВА ЗА ИНДИРЕКТНО ОПОРЕЗИВАЊЕ

POVELJA O PRAVIMA I OBVEZAMA OBVEZNIKA NEIZRAVNIH POREZA

Lipanj 2020. godine

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Sadržaj

Uvod	3
Postupak neizravnog oporezivanja	4
Prava poreznih obveznika	5
Pravo na postupanje službenika UNO s poštovanjem i uvažavanjem	5
Pravo na informiranost	5
Pravo na profesionalne usluge i pomoć	5
Pravo na nepristrasan i fer tretman	6
Pravo na tajnost i zaštitu podataka	6
Pravo na povrat novčanih sredstava	6
Pravo na podnošenje izmijenjene porezne prijave	6
Pravo na izjašnjenje	6
Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu UNO	7
Pravo na primjedbe na rad službenika	7
Pravo na priziv i sudsku zaštitu	7
Obveze poreznih obveznika	8
Obveza na upis u Jedinostveni registar obveznika neizravnih poreza.....	8
Obveza na suradnju s UNO	8
Obveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija	8
Obveza podnošenja prijave u propisanim rokovima.....	8
Obveza obavještanja poreznog organa o promjeni podataka u Jedinostvenom registru obveznika neizravnih poreza	9
Obveza omogućavanja uvida u poslovne knjige i dokumentaciju	9
Obveza obračunavanja i plaćanja obveza u propisanom roku	9
Zaključak	10

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Uvod

Uprava za neizravno oporezivanje (u daljnjem tekstu: UNO) je jedini organ u Bosni i Hercegovini koji je mjerodavan za provođenje zakonskih propisa o neizravnom oporezivanju, kao i politike koju utvrdi Vijeće ministara na prijedlog Upravnog odbora. Isto tako, UNO je nadležna za naplatu i raspodjelu neizravnih poreza na teritoriju Bosne i Hercegovine.

Strateško opredjeljenje UNO je moderna, kredibilna i uslužno orijentirana porezna uprava. Svi porezni obveznici dužni su ispunjavati svoje zakonom propisane obveze, a zadatak UNO, kao organa zaduženog za primjenu propisa, je osigurati povjerenje obveznika u sustav i podstaknuti ih na dragovoljno poštovanje zakonskih propisa.

Vrijednosti koje UNO u svom radu promovira su proaktivnost, transparentnost, uslužna orijentiranost u radu, te jednak tretman za sve porezne obveznike. Uvažavajući postavljene vrijednosti, želimo da ojačamo **povjerenje i uzajamno poštovanje između UNO i poreznih obveznika u BiH**, a samim tim i unaprijedimo dragovoljno poštivanje propisa.

Kako bi UNO svoj zadatak izvršila učinkovito potrebno je da službenici UNO, ali i porezni obveznici poznaju i razumiju temeljna prava i obveze, te da se uspostavi i razvija odnos međusobnog povjerenja.

S tim u svezi, UNO donosi Povelju o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza. Naime, Povelja sumira osnovna prava i obveze iz sustava neizravnog oporezivanja.

Svrha Povelje je da Vam se kao poreznom obvezniku na jednostavan i razumljiv način objasni koja su Vaša prava i obveze u postupku neizravnog oporezivanja. Osim navedenog, ista treba da Vam ukaže na način, na koji možete zaštititi svoja prava, te da Vam omogući da spoznate suvremene i više standarde naših usluga.

Nadamo se da će ova Povelja unaprijediti našu suradnju s Vama kao obvezniku neizravnih poreza, te da će se buduća suradnja temeljiti na međusobnom uvažavanju i poštovanju.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Postupak neizravnog oporezivanja

Postupak neizravnog oporezivanja je poseban upravni postupak u kome se utvrđuju prava i obveze UNO i obveznika neizravnih poreza, a uređen je Zakonom o postupku neizravnog oporezivanja i posebnim zakonima o pojedinim vrstama neizravnih poreza. Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonima shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim je uređen upravni postupak i inspekcijski nadzor.

Ovaj postupak primjenjuje se na sve osobe koje su obvezne plaćati neizravne poreze ili obračunavati i plaćati neizravne poreze za drugog poreznog obveznika ili obavljati druge poslove u svezi s razrezom poreza obveznika neizravnih poreza.

UNO je obvezna osigurati jedinstvenost u primjeni propisa o neizravnim porezima na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

PRAVA POREZNIH OBVEZNIKA

Pravo na postupanje službenika UNO s poštovanjem i uvažavanjem

Obveznici neizravnih poreza imaju pravo da se službenici UNO prema njima ophode s dužnim poštovanjem i uvažavanjem.

Svaki postupak UNO koji uključuje nazočnost poreznog obveznika treba se vršiti tako da se izbjegne bilo kakvo zadiranje u njegovo osobno dostojanstvo ili da mu se prouzroči bilo kakva neugodnost.

Pravo na informiranost

Obveznik UNO ima pravo dobiti informaciju i pomoć od UNO u ostvarivanju njegovih prava i izvršavanju njegovih obveza u svezi s neizravnim porezima. Ima pravo, kao stranka, u svakom trenutku biti upoznat sa situacijom i tijekom postupka neizravnog oporezivanja u kome sudjeluje.

Također, kao stranka u postupku neizravnog oporezivanja, isti ima pravo da poznaje identitet organa i osoblja koje radi za UNO, a pod čijom odgovornošću su izvršene radnje i postupci neizravnog oporezivanja.

Osim navedenog, ima pravo i biti informiran o pokretanju inspekcijskih radnji i o njihovom karakteru i obimu, kao i o pravima i dužnostima za vrijeme tih radnji i rokovima utvrđenim zakonom u okviru kojih će se te radnje vršiti.

Isto tako porezni obveznici imaju pravo dobiti objašnjenja o načinu primjene pojedinih odredbi važećih propisa.

Pravo na profesionalne usluge i pomoć od strane UNO

Kad službenici UNO vode postupak i rješavaju, dužni su strankama omogućiti da što lakše zaštite i ostvare svoja prava sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Aneksu 6. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, vodeći pri tom računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, niti u suprotnosti sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

Kad službenik u UNO pri rješavanju neke upravne stvari, s obzirom na postojeće činjenično stanje, sazna ili ocijeni da određena stranka ima osnova za ostvarenje nekog prava, upozorit će je na to.

Postupak neizravnog oporezivanja se treba voditi brzo i sa što manje troškova i gubitka vremena za stranku i druge osobe koje sudjeluju u postupku, ali tako da se pribavi sve što je potrebno za pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

UNO ima obvezu postarati se da neznanje i neukost stranke, i drugih osoba koje sudjeluju u postupku, ne bude na štetu prava koja im po zakonu pripadaju.

Porezni obveznik ima pravo tražiti podršku i podnositi zahtjeve odgovarajućim službama u UNO.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Obveznici neizravnih poreza imaju pravo dobiti od UNO potvrde za podnesene prijave, isprave ili obavještenja ili njihov sadržaj. Isti nisu obvezni podnositi dokumente koji nisu obvezujući ili one koje su već ranije podnijeli ili koje UNO već posjeduje. UNO može tražiti od obveznika da potvrdi već podnesene podatke.

Pravo na fer tretman i nepristrasnost

UNO treba štiti interese poreznih obveznika u dijelu koji se odnose na izmirivanje poreznih obveza. Organ koji vodi postupak, odnosno rješava u upravnim stvarima, dužan je osigurati uspješno i kvalitetno ostvarivanje i zaštitu prava i pravnih interesa fizičkih osoba, pravnih osoba i drugih stranaka.

U izvršavanju svojih dužnosti, zaposleni u UNO su dužni postupati nepristrasno, i to se mora jasno odražavati u njihovom radu.

Pravo na tajnost i zaštitu podataka

Porezni obveznik ima pravo na povjerljivost svih podataka, izvješća ili zapisa pribavljenih od UNO, u smislu da se isti isključivo koriste u provođenju propisa u svezi s neizravnim porezima i da se ne mogu davati trećim stranama, osim u slučajevima propisanim zakonom.

Također, u postupku se moraju zaštititi osobni i tajni podatci sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka, odnosno tajnosti podataka.

Pravo na povrat novčanih sredstava

Porezni obveznik ima pravo dobiti, bez zahtjeva i u vremenskim razdobljima utvrđenim zakonom, povrate koji proizlaze iz svakog neizravnog poreza, povrate neosnovano izvršenih uplata i povrat troškova jamstva kako je propisano zakonom, uz utvrđenu zateznu kamatu.

Pravo na podnošenje izmijenjene PDV prijave

Porezni obveznik ima pravo dostaviti dopuniti ili izmijeniti ispravu i/ili prijavu samooporezivanja u roku propisanom za redovito podnošenje prijave i nakon isteka tog roka sve do isteka razdoblja od pet godina od roka za redovito podnošenje prijave.

Pravo na izjašnjavanje

Prije donošenja rješenja, stranci se mora pružiti mogućnost da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjenja stranke samo u slučajevima kad je to zakonom

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

određeno. U postupku se mora utvrditi pravo stanje stvari, i u tom cilju moraju se potpuno i pravilno utvrditi sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

Pravo na slobodan pristup informacijama u posjedu UNO

Svaka fizička i pravna osoba ima pravo podnijeti zahtjev za pristup informacijama iz nadležnosti UNO. UNO neće ispitivati, niti zahtijevati razloge opravdanosti zahtjeva. Ovim se osigurava transparentnost rada i podstiče učinkovitost i odgovornost službenih osoba.

Uprava je dužna omogućiti pristup informaciji ili dijelu informacije koje posjeduje, osim u slučajevima predviđenim Zakonom o slobodi pristupa informacijama. Ako Uprava nije u mogućnosti da udovolji zahtjevu o tome će u roku od 8 dana obavijestiti podnositelja zahtjeva s uputom o mogućnosti podnošenja priziva nadležnom organu uključujući i pravo obraćanja Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Pravo na podnošenje primjedbi

U cilju da se osigura maksimalna profesionalnost i transparentnost u radu svakog zaposlenog u UNO, svi obveznici neizravnih poreza, kao i svi građani u Bosni i Hercegovini, koji su nezadovoljni radom službenika UNO, neprimjerenim ponašanjem ili nezakonitim postupanjem istih, imaju mogućnost podnošenja primjedbi.

Primjedbe na rad zaposlenih u UNO mogu se iskazati na sljedeći način:

- neposredne usmene primjedbe,
- primjedbe putem telefona, i
- primjedbe u pisanom obliku.

Pravo na priziv i sudsku zaštitu

Protiv svakog rješenja koje donese UNO porezni obveznik ima pravo podnijeti priziv kao redovit pravni lijek u propisanom roku.

Rješenje po prizivu je konačni upravni akt, protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog odjela Suda BiH.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

OBVEZE POREZNIH OBVEZNIKA

Redovite obveze su one nenovčane obveze koje se moraju izvršiti tijekom postupka neizravnog oporezivanja i koje su zakonskim i podzakonskim aktima nametnute obveznicima neizravnih poreza za dug po osnovi neizravnog poreza.

Obveza upisa u Jedinstveni registar obveznika neizravnih poreza

Obveznici, u postupku neizravnog oporezivanja, dužni su registrirati se i upisati u Jedinstveni registar obveznika neizravnih poreza. Po završenom postupku registracije obveznici dobivaju identifikacijski broj, koji će koristiti u svojim odnosima s UNO.

Obveza suradnje s UNO

Fizičke osobe, pravne osobe i svi drugi subjekti odgovorni za postupanje u svezi s neizravnim porezima, dužni su pružiti UNO bilo koju vrstu podataka, izvješća, službenih akata i drugih dokaza koji se odnose na neizravne poreze u svezi s izvršavanjem vlastitih obveza ili obveza proisteklih iz njihovih poslovnih odnosa sa drugim osobama.

Nadalje, pravne i fizičke osobe i drugi subjekti dužni su postupati po zahtjevu ovlaštene službene osobe i omogućiti joj provođenje svih mjera i radnji koje ovlaštena službena osoba poduzima sukladno ovlaštenjima.

Obveza vođenja i čuvanja poslovnih knjiga i evidencija

Porezni obveznici su dužni pridržavati se računovodstvenih propisa, voditi evidencije sukladno zakonskim standardima, kao i sustava informatičke podrške i razvoja koji će dozvoliti tumačenje podataka i olakšati pretvaranje tih podataka u čitak format ako su kodirani.

Osobe koje podliježu plaćanju neizravnih poreza i koje elektronički dostavljaju podatke UNO dužne su čuvati preslike programa, spise dokumenata i arhivu koja sadrži originalne podatke.

Također, porezni obveznici dužni su ispostavljati i podnositi račune ili druga zakonom prihvaćena sredstva dokazivanja prijema, čuvati račune, blagajničke račune i sve druge dokumente u svezi s njihovim obvezama neizravnih poreza.

Obveza podnošenja prijave u propisanim rokovima

Porezni obveznici su dužni podnositi prijave, kao i sva druga obavještenja na način i u roku propisanom zakonskim i podzakonskim aktima.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Obveza obavještanja poreznog organa o promjeni podataka u Jedinственном registru obveznika neizravnih poreza

Svaki obveznik neizravnih poreza dužan je UNO prijaviti svaku promjenu podataka sadržanih u Jedinственном registru obveznika neizravnih poreza u roku od osam dana po nastupanju promjene. Ukoliko se radi o promjeni podataka koji su sadržani u ranije izdanom rješenju i uvjerenju, donosi se rješenje o upisu promjene podataka u Registru i izdaje se novo uvjerenje u roku od 30 dana od dana prijave promjene.

Obveza omogućavanja uvida u poslovne knjige i dokumentaciju

Porezni obveznik ima obvezu omogućiti UNO da:

- napravi preslike računalnih spisa i drugih podataka u svezi s porezima koji su elektronički pohranjeni,
- pristupi računalnim sustavima pod zaštitom,
- izuzme računala i računalnu opremu, ako je to neophodno radi provjere poslovnih transakcija,
- olakšaju nadzor i provjere UNO,
- dostavljaju UNO knjige, registre, dokumente ili podatke koje je obveznik neizravnog poreza dužan voditi za sebe ili u ime trećih osoba, a u svezi s poštivanjem neizravnih propisa. Ako se informacije pohranjuju elektronički, na taj način će se i dostavljati UNO na njegov zahtjev.

Obveza obračunavanja i plaćanja obveza u propisanom roku

Porezni obveznik je dužan utvrditi svoju poreznu obvezu, kao i da za već utvrđenu obvezu od strane UNO uplati porez na način i u roku koji je propisan zakonskim ili podzakonskim aktima.

Obveza neizravnih poreza sastoji se od glavne i sporedne obveze. Glavna obveza je plaćanje točne obveze po osnovi neizravnih poreza.

Sporedne obveze su sljedeće:

- zatezne kamate;
- naknadni teret prinude;
- sankcije koje su izrečene za prekršaje propisa o neizravnom oporezivanju i
- sve ostale zakonom propisane obveze u svezi s neizravnim oporezivanjem.

Povelja o pravima i obvezama obveznika neizravnih poreza

Zaključak

Poštovani porezni obvezniče,

Kako bi se uspostavio odnos međusobnog povjerenja između poreznog organa i poreznih obveznika, UNO u svom radu postupa sukladno najboljoj praksi suvremenih poreznih administracija.

Imajući u vidu naprijed navedeno, donosimo ovu Povelju kako bi Vam pomogli da bolje razumijete:

- šta možete očekivati od nas,
- šta očekujemo od Vas,
- Vaša prava i obveze,
- šta možete učiniti ako niste zadovoljni postupanjem UNO.

Dakle, Povelja prava i obveza obveznika neizravnih poreza donesena je s ciljem da doprinese uspostavljanju kooperativnih odnosa između poreznog organa i poreznih obveznika, zasnovanih na uzajamnom povjerenju i poštovanju. Očekujemo da će doprinijeti boljem razumijevanju prava i obveza, olakšati međusobnu komunikaciju i omogućiti uspostavljanje većeg stupnja porezne stege.

Ako se cijeli postupak odvija u duhu dobre suradnje i uvažavanja onda će se svi sudionici poreznog postupka osjećati ugodnije i kao partneri koji su usmjereni prema istom cilju.

Broj: 01-02-2-765-1/20

Datum: 19.06.2020

DIREKTOR

Dr. Miro Džakula